

Bemærkninger til forslaget

Baggrunden for beslutningsforslaget

Den 12. marts 1985 fremsatte medlemmer af SF's og VS' folketingsgrupper forslag til lov om ændringer i retsplejeloven, således at klager over politiets adfærd henlagdes til et nævn udpeget af en politiombudsmænd (se L 197, Folketingstidende 1984-85, forhandlingerne sp. 7127 og 8746 samt tillæg A sp. 3967). Forslaget, der var næsten identisk med et af VS tidligere fremsat forslag, fandt ikke tilslutning i Folketinget.

I forbindelse med behandlingen af lovforslaget gav justitsministeren tilsagn om, at han inden udløbet af kommunalvalgperioden ville anmode politidirektøren i København og politimestrene om at tage initiativ til, at spørgsmålet om erfaringerne med lokalnævnenes virksomhed i de enkelte politikredse blev taget op til drøftelse i lokalnævnene. Denne anmodning blev udsendt til politimestrene og politidirektøren den 23. august samme år, og kopi af de modtagne udtalelser blev tilstillet Folketingets Retsudvalg i april 1986.

Det fremgår af det tilsendte materiale, at lokalnævnarbejdet efter politiets opfattelse i overvejende grad fungerer tilfredsstillende. Tilsvarende gælder de udtalelser, der er indsendt af de kommunale lokalnævnsekretariater. Selv om undersøgelsen næppe kan forlenes med nogen videnskabelighed, vil forslagsstillerne ikke afvise, at den tilkendegivne opfattelse er dækkende for politiets og de kommunale repræsentanters holdninger. En væsentlig side af dette spørgsmål er dog ikke belyst. Det gælder således klagerens opfattelse, ligesom en grundigere belysning af advokatmedlemmernes mening savnes.

Samtidig med høringen i politikredsene anmodede justitsministeren Advokatrådet om en udtalelse. Denne udtalelse, der er optrykt som bilag til beslutningsforslaget, konkluderer således:

»Det er dog generelt opfattelsen, at klagesagsordningen, der blev indført i 1981, ikke fungerer tilfredsstillende. Dette beror på forskellige betragtninger.

Under den nuværende ordning har lokalnævnet ikke kompetence til at træffe afgørelse om klagens rimelighed, men kun om, hvorvidt sagen skal undersøges. Såfremt nævnet afviser at iværksætte en undersøgelse, f.eks. fordi nævnet – med rette – finder, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, kan offentligheden – på grund af nævnets afvisning af sagen – bibringes den opfattelse, at nævnet reelt har taget stilling til klagen.

Dette forhold forstærkes yderligere, såfremt politiet – forinden sagen behandles i nævnet – foretager den »forudgående« undersøgelse, således at nævnets kompetence til at træffe afgørelse om, at sagen skal undersøges, hermed gøres illusorisk. Samtidig får offentligheden herved det indtryk, at vigtigere klagesager generelt afvises.

På denne baggrund finder Advokatrådet, at klagesagsbehandlingen må tages op til fornyet overvejelse. Det bemærkes herved, at det blandt de beneficerede advokater, der i de større byområder er medlemmer af lokalnævnene, er en udbredt opfattelse, at man, såfremt forholdene ikke ændres, bør udtræde af lokalnævnene.«

Med denne konklusion har lokalnævnenes klagebehandlingsfunktion fået et grundskud, der gør en nyordning påkrævet.

Det var derfor forventeligt, at justitsministeren ville tage initiativ til en ændring af reglerne, navnlig i betragtning af, at ministeren i sin fremsendelsesskrivelse af april 1986 oplyser, at ministeriet er gået i gang med at overveje disse spørgsmål. Disse overvejelser har nu stået på i 2½ år, uden at der er kommet synlige resultater ud af det.

På denne baggrund har forslagsstillerne fremsat beslutningsforslaget.

Forslagets grundprincip og indhold m.v.

1. Forslagets grundprincip

Forslagets grundprincip er et opgør med selvdømmet, således som det i dag er integreret i lokalnævnenes sammensætning og kompetence. Derfor adskiller